

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2016-4-24 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 16-33/575-251
Karar Tarihi : 13.10.2016

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: Can SARIÇİÇEK, Şevket GÜLTEKİN, M. Yavuz GÜNER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Doğuş Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş.
Maslak Mahallesi, Ahi Evran Caddesi, Doğuş Center, No:4, İç
Kapı No:7 Sarıyer/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU: Volkswagen yetkili servislerinde sadece anlaşmalı olunan Castrol markalı yağların kullanıldığı ve ilgili yağların piyasada ayrıca satışının olmadığı, Volkswagen tarafından onaylanmış ve müşteri tarafından getirilmiş olmasına rağmen Valvoline markalı yağın kullanılmasına izin verilmediği iddiası.**

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Kuruma yapılan başvuruda özetle;

- Başvuru sahibi şirket adına kayıtlı bulunan Volkswagen marka aracın Volkswagen yetkili servisi olan Aykan Motor Servisi A.Ş.'ye (AYKAN MOTOR) motor yağı değişimi ve bakımı için götürüldüğü,
- Söz konusu aracın motor yağı değişimi için başvuru sahibi tarafından yetkili servise Valvoline marka Valvoline Synpower XLC3 5W30 yağ gönderildiği,
- Ancak belirtilen yetkili servisin, getirilen yağın Doğuş Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş. (DOĞUŞ OTOMOTİV) tarafından tavsiye edilen CASTROL Marka Edge Professional Long Life III 5W30 yağ olmaması nedeniyle yağı araca koyamayacağını ve bu yağın da sadece yetkili servislerde bulunabileceğini söylediği,
- Başvuru sahibinin ısrarı neticesinde yetkili servisin "Oluşabilecek sorunlardan firmamız değil, müşterimiz sorumludur" kaydıyla yağın kullanımını kabul ettiği,
- Servise götürülen yağın, söz konusu aracın el kitabının 252. ve 253. sayfalarında motor yağı bakımı bölümünde belirtilen Volkswagen tarafından ilgili motor için onaylanmış VW 507 standardını taşıdığı,
- Yetkili servisin kullanılmasını önerdiği yağın sadece yetkili servislerde bulunduğu ve yüksek fiyatlarla (litresi 55,00 TL) satıldığı, bu yağın muadili olarak yetkili servise sunulan ürünün litre fiyatının ise 20,00 TL olduğu,

- Aynı durumun ağır ticari araçların bakımında kullanılan motor yağlarında da geçerli olduğu, Scania markalı ağır ticari araç gruplarından Euro IV ve Euro V tipi motorlarda garanti kapsamında kullanılması gereken motor yağının Scania LDF 2 ve Scania LDF 3 onaylı 10w40 motor yağı olduğu, söz konusu niteliklere sahip motor yağlarının Türkiye'deki CASTROL Yağ Distribütörlerinde, bayilerinde ve diğer yağ satıcılarında bulunmadığı, ilgili firmalarla bu yağları almak için görüşüldüğünde bu yağların BP Petrolleri A.Ş. (BP/CASTROL) tarafından sadece yetkili servislere verildiğinin, bu nedenle sadece yetkili servislerden temin edilebileceğinin ifade edildiği, bahsedilen ürünün BP/CASTROL firmasının kendi internet sitesinde dahi bulunmadığı,
- BP/CASTROL firmasının, DOĞUŞ OTOMOTİV servislerine (tüm yetkili Scania, Audi, Volkswagen, Seat, Skoda vs.) ay içerisinde sattığı ürünler için %(...) prim verdiği, bunun yanında servislere münferiden yatırım yaptığı ve peşinen nakit bedel ödediği

ifade edilmekte ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 12.05.2016 tarih ve 3151 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 01.06.2016 tarihli, 2016-4-24/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 09.06.2016 tarihli Rekabet Kurulu (Kurul) toplantısında görüşülmüş ve 16-20/342-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 22.08.2016 tarih ve 2016-4-24/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; başvuru konusu iddialara yönelik olarak DOĞUŞ OTOMOTİV hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Teşebbüsler

I.1.1. Doğuş Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş. (DOĞUŞ OTOMOTİV)

- (5) DOĞUŞ OTOMOTİV; binek araç, hafif ticari araç, ağır vasıta, endüstriyel ve deniz motorları, soğutma sistemleri alanlarında 13 markanın temsilcisidir. Volkswagen (binek ve ticari araç), Audi, SEAT, Škoda, Bentley, Lamborghini, Bugatti, Porsche, Scania markaları ve bu markaların 80'den fazla modelinden oluşan ürün portföyüne sahiptir¹.

I.1.2. BP Petrolleri A.Ş. (BP/CASTROL)

- (6) BP, dünya çapında, ulaşım için akaryakıt, ısınma ve aydınlanma için enerji, motorlar için madeni yağlar ve günlük ihtiyaçlar için petro-kimyasal ürünler sağlayan bir şirkettir. Şirketin madeni yağ markası CASTROL'dür². BP/CASTROL; otomotiv, endüstriyel, denizcilik, havacılık, petrol arama ve üretim müşterilerine ileri yağlama ürünleri, gres ve ilişkili hizmetler sunan; üretici, distribütör ve pazarlayıcıdır. Otomotiv (2 ve 4 zamanlı motosiklet motorları, benzinli ve dizel otomobil motorları) grubuna yönelik ürünleri içerisinde düz ve otomatik şanzıman yağları, zincir yağlayıcıları ve koruyucuları, soğutma suları, süspansiyon yağları, fren hidrolikleri, gresler, temizleyiciler ve bakım ürünleri yer almaktadır. Ayrıca ziraat makineleri, fabrika, genel endüstri ve deniz mühendisliği kullanımları için de ürünleri bulunmaktadır³. CASTROL markasının Türkiye ve dünyada Volkswagen, Audi, Ford, Jaguar, Land Rover, Seat, Skoda ve Volvo, DFM, Isuzu, Geely, KIA, Temsa, Scania, KTM, Harley Davidson, Ferco Motor, Bajaj ve Kanuni gibi markalarla işbirliği bulunmaktadır⁴.

¹ <http://www.dogusotomotiv.com.tr/tr/hakkimizda/dogus-otomotiv.aspx>

² http://www.bp.com/tr_tr/turkey.html

³ http://www.castrol.com/tr_tr/turkey/about-us/history.html

⁴ http://www.castrol.com/tr_tr/turkey/about-us/sports/local-sports.html

I.1.3. Aykan Motor Servisi A.Ş. (AYKAN MOTOR)

- (7) Volkswagen'in yetkili satıcılarından biri olarak faaliyet göstermektedir. Volkswagen markalı binek ve ticari araçların satışı ile birlikte yedek parça dağıtımı ve bakım onarım hizmetlerini de sunmaktadır⁵.

I.2. İlgili Ürün Pazarı

- (8) Dosya konusu başvuruda yer alan iddialar temelde, DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından sunulan satış sonrası hizmetler pazarında eşdeğer yedek parça kullanımının engellenmesine ilişkindir. Bu noktada ilgili ürün pazarının DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından satış sonrası hizmet sunulan her bir marka bakımından ayrı ayrı olacak şekilde "satış sonrası hizmetler pazarı" veya başvuruda değinilen markalar olmaları nedeniyle Volkswagen ve Scania markaları için ayrı ayrı olmak üzere "Volkswagen marka araçlar için satış sonrası hizmetler pazarı" ve "Scania marka araçlar için satış sonrası hizmetler pazarı" olarak tanımlanabilmesi mümkündür.
- (9) Bununla birlikte, dosya kapsamında yapılacak olan ilgili ürün pazarı tanımının, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak yapılacak değerlendirmenin sonucuna herhangi bir etkisinin olmayacağı ve İlgili Pazarın Tanımlanmasına Dair Kılavuz'un 20. paragrafı dikkate alınarak dosya kapsamında ilgili ürün pazarı tanımı yapılmamıştır.

I.3. Dosya Kapsamında Elde Edilen Bilgiler

I.3.1. DOĞUŞ OTOMOTİV'den Elde Edilen Bilgiler

- (10) DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından gönderilen yazıda özetle;
- Motor yağının; yağlama, soğutma, temizleme ve korozyona karşı koruma olmak üzere 4 ana görevi bulunduğu, buna göre; yağlama işlemi bakımından motor yağının, motor içindeki hareket eden parçalar dışında motora entegre olan sistemlerin yağlanması da kullanıldığı, bu sistemlerin turbo ve araçta varsa motor yağı soğutucusu olduğu, araç durur vaziyetteyken motor yağının motor karterinde birikmiş halde bulunduğu ve motor tahrik aldıktan sonra yağ pompası vasıtasıyla motor yatakları, krank, yanma odasına kadar olan parçalar ve yağ kanalları içinden geçerek diğer hareketli parçaları yağladığı, soğutma işlemi bakımından motor yağının, motorun yanma odasında ortaya çıkan yüksek ısının taşınarak yağ karteri ve yağ soğutucusunda soğumasını sağladığı, motorun hassas toleranslı parçalarının ısınmasını ve böylelikle motorun ağır hasar görmesini engellediği, temizleme işlemi bakımından motor yağının, motordaki hareketli parçaların birbirine sürtmesi sonucu ortaya çıkan küçük metal parçacıkların yağ vasıtasıyla yağ filtresine taşınmasını sağlayarak bu parçaların motorun içinde gezinmesini ve motor parçalarının çizilerek uzun dönemde hasar görmesini engellediği, korozyona karşı koruma bakımından ise motor yağının silindir yüzeylerinde ince bir film tabakası oluşturarak motoru korozyona karşı koruduğu belirtilmiş,
 - Volkswagen marka araçlarda kullanılacak motor yağının standartlarının üretici firma Volkswagen AG tarafından tespit edildiği ve bu standartların 50700VW, 50400VW kodlarıyla yayımlandığı, söz konusu standartları karşılayan motor yağlarının bilgi yazısının ekinde yer aldığı, söz konusu listenin CASTROL yağları dışında diğer pek çok markaya ait yağları da kapsadığı vurgulanmış,

⁵ <http://aykankayseri.vw.com.tr/BizeOzel/GenelBilgiler.aspx>

- CASTROL yağlarının üretici firma tarafından, dünya çapında tavsiye edildiği ve DOĞUŞ OTOMOTİV'in BP/CASTROL ile yaptığı anlaşmalara dayanarak bu yağların kullanımını tavsiye ettiği, bununla birlikte yetkili servislerin üretici firma tarafından tespit edilen standartları karşılayan farklı markadaki madeni yağları kullanma serbestisine sahip oldukları, bu yağların kullanımı konusunda kendilerince hiçbir zorlama yapılmadığı ve Volkswagen markasının hâlihazırda Türkiye'de faaliyet gösteren (.....) adet yetkili servisinin (.....) CASTROL markası dışında diğer yağ üreticisi firmalar tarafından üretilen madeni yağların kullanıldığı ifade edilmiş, ayrıca yetkili servislerin anlaşma yaptıkları madeni yağ firmalarını gösterir tablo sunulmuş,
- BP'nin anlaşma yaptığı Volkswagen yetkili servislerine tedarik ettiği madeni yağların, CASTROL tarafından piyasada ayrı kodlar altında satılan madeni yağlar ile aynı olduğu; dolayısıyla söz konusu madeni yağların piyasadaki temininin mümkün olduğu belirtilmiş,
- Yetkili servislere giriş yapan araçların periyodik bakım ve sair onarım işlemleri sırasında, garanti kapsamında ya da garanti dışında, üretici firma Volkswagen AG tarafından tespit edilen standartları taşıyan yağların kullanılması gerektiği, bu standartları karşıladığı müddetçe yetkili servislerin orijinal ya da eşdeğer kalitede diledikleri tip/marka motor yağını kullanmakta serbest oldukları, kendilerince belirli tip/marka motor yağı kullanımının zorunlu tutulmadığı, tek zorunluluğun üretici firma tarafından tespit edilen standartlara uymak noktasında olduğu, müşterinin periyodik bakım ve sair onarım işlemleri esnasında yağın kendisinin getirmesi durumunda yağın üretici firma Volkswagen AG tarafından tespit edilen standartları sağlaması durumunda garanti süresinde oluşacak arızaların garanti kapsamında işlem gördüğü, standartlara uyan yağın kullanılacağına tüketiciye iletildiği ifade edilmiş, bu hususla ilgili örnek uygulama listesi ek olarak sunulmuş,
- Müşteri tarafından, üretici firma tarafından belirlenen standartlara uygun farklı tip/marka motor yağı kullanımının talep edilmesi halinde, motor yağının ambalajı üzerinde yazan marka ve tip bilgilerinin üretici firmanın oluşturduğu liste ile karşılaştırıldığı, yağın listede yer aldığı tespit edilmesi halinde servis işlemlerinde kullanıldığı, müşterinin getirdiği ürünün ambalajı üzerindeki bilgiler üretici firmanın oluşturduğu detaylı liste ile örtüşse de ambalaj içerisindeki yağın gerçekte ambalaj üzerinde yazan yağ olup olmadığına yetkili servislerde analizinin mümkün olmaması nedeniyle olası zararlardan sorumluluğun müşteriye ait olduğu, söz konusu durumun servis fişine işlendiği belirtilmiş, yetkili servislere giriş yapan müşterilerin farklı madeni yağ kullanım taleplerinin yer aldığı bir kısım servis fişi listesi sunulmuş,
- Ayrıca kendileri ile BP arasında aşağıda sayılan sözleşmelerin bulunduğu ifade edilmiştir:

- (.....TİCARİ SIR.....)

I.3.2. AYKAN MOTOR'dan Elde Edilen Bilgiler

(11) AYKAN MOTOR'dan elde edilen bilgilerin büyük ölçüde DOĞUŞ OTOMOTİV'den elde edilen bilgilerle örtüştüğü görülmüştür. Bu çerçevede, AYKAN MOTOR tarafından DOĞUŞ OTOMOTİV'in cevaplarına ek olarak özetle;

- Üretici firmanın tespit ettiği standartları karşılayan motor yağları listesinin kendilerine DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından sunulduğunu, anılan listenin CASTROL ile birlikte diğer madeni yağ üreticilerinin ürettiği madeni yağları da içerdiği, CASTROL yağlarının üretici firma tarafından, dünya çapında tavsiye edildiği ve yetkili servis olarak kendilerinin de BP ile yaptıkları anlaşma çerçevesinde bu yağların kullanımını tavsiye ettikleri, ancak bu yağların kullanımı konusunda hiçbir zorlama yapılmadığı ve hâlihazırda Türkiye'de faal olan Volkswagen yetkili servislerinde diğer yağ üreticileri tarafından üretilen yağların da kullanıldığı,
- Yetkili servise giriş yapan araçların periyodik bakım ve sair onarım işlemleri esnasında, garanti kapsamında ya da garanti dışında, üretici firma tarafından tespit edilen standartları karşılayan motor yağlarının kullanılması gerektiği, ayrıca müşteri tarafından bakım onarım işleminde kullanılması için yetkili servise getirilen yağın üretici firmanın belirlediği standartları sağlaması durumunda garanti süresi içinde oluşacak arızaların garanti kapsamında işlem gördüğü, bu noktada yetkili servis olarak zorunlu tutulan tek ölçütün üretici firma tarafından belirlenen standartların sağlanması olduğu ve marka ayrımı yapılmadığı, yetkili servislerin garanti süresi içinde veya dışında üretici firmanın belirlediği standartları taşıyan orijinal ya da eş değer kalitede motor yağını kullanmakta serbest oldukları
- Müşteri tarafından bakım onarım işleminde kullanılması için üretici firma standartlarına uygun motor yağı getirilmesi halinde, motor yağının ambalajı üzerinde yazan marka ve tip bilgilerinin üretici firmanın oluşturduğu liste ile karşılaştırıldığı, yağın listede yer aldığı tespit edilmesi halinde servis işlemlerinde kullanıldığı, bununla birlikte müşterinin getirdiği ürünün ambalajı üzerindeki bilgiler üretici firmanın oluşturduğu detaylı liste ile örtüşse de ambalaj içerisindeki yağın gerçekte ambalaj üzerinde yazan yağ olup olmadığının yetkili servislerde analizinin mümkün olmaması nedeniyle olası zararlardan sorumluluğun müşteriye ait olduğu ve yetkili servise giriş yapan müşterilerin farklı madeni yağ kullanma taleplerinin yer aldığı bir kısım servis fişi listesinin DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından sunulduğu,
- DOĞUŞ OTOMOTİV'in CASTROL ürünlerinin kullanılmasını tavsiye ettiği, ayrıca AYKAN MOTOR bünyesinde BP AKARKAYIT İSTASYONU işletmesi de bulunduğundan BP/CASTROL marka motor yağların yetkili servis dışında temininin ve kullanımının mümkün olduğu

ifade edilmiştir.

I.3.3. BP CASTROL'den Elde Edilen Bilgiler

(12) BP CASTROL tarafından gönderilen yazıda özetle;

- CASTROL ürünlerinin Türkiye'de dağıtım sisteminin ve DOĞUŞ OTOMOTİV ile aralarındaki ilişkinin tavsiye ve pazarlama anlaşmalarına dayandığı, bu kapsamda kendilerince DOĞUŞ OTOMOTİV'e anlaşmalı olduğu yetkili servislerde CASTROL ürünlerinin tavsiyesi karşılığında satış üzerinden ciro primi verildiği, BP'nin DOĞUŞ OTOMOTİV'e direk satış yapmak yerine, anlaşma imzalamayı kabul eden yetkili servislere doğrudan ürün tedarik ettiği, her bir yetkili servis ile ayrı ayrı, yetkili servisin ihtiyaçları doğrultusunda çoğunlukla nakit yatırım içerecek şekilde anlaşma imzalandığı, bu anlaşmaların CASTROL ürünlerinin BP'den tedarikine ilişkin münhasırlık içerdiği ancak bu münhasırlığın son kullanıcının yetkili serviste kullanmayı tercih edeceği ürün açısından sınırlama getirmediği belirtilmiş,
- Araç üreticilerinin, araç motorları için kendi standartlarını madeni yağlar için şart koydukları ve bu doğrultuda madeni yağlara onay verdikleri, CASTROL'ün her bir araç üreticisi için farklı ürünler üreterek her bir araç üreticisinin belirlediği standartları karşılamayı hedeflediği, bu ürünlerin tüm satış kanallarına sunulduğu, son kullanıcı tarafından Volkswagen onaylı bir ürünün her bir satış kanalından tedarikinin mümkün olduğu, araç üreticileri tarafından belirlenen standartlara ilaveten, örneğin Volkswagen'in beklentisi olan farklı teknik spesifikasyonlardan karbon nötr ve optik filtrasyon özelliğini karşılamak ve yetkili servislerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yetkili servislerde satılmak üzere "Professional" adı altında ürünler üretildiği belirtilmiş,
- Küresel çapta BP Grubu bünyesindeki Castrol Ltd. ile Volkswagen Grubu'nun, bünyesindeki markalara dair, motor tasarım/ürün geliştirme, ilk dolum, motor sporları, pazarlama ve satış sonrası tavsiyesine ilişkin olarak uzun yıllardır işbirliği içinde olduğu, CASTROL ürünlerinin satış ve dağıtımını yapan BP ile Volkswagen Grubu araçların distribütörlüğünü yapan DOĞUŞ OTOMOTİV arasında aynı işbirliğinin Türkiye'de de tesisi ve devamına yönelik tavsiye ve pazarlama anlaşmaları yapıldığı, bu kapsamda BP, DOĞUŞ OTOMOTİV ve yetkili servisler arasında üçlü bir anlaşmanın veya BP ile DOĞUŞ OTOMOTİV arasında yetkili servislere dağıtım esasına dayanan bir anlaşmanın bulunmadığı, BP'nin CASTROL ürünlerinin tedarik ve dağıtımını üçüncü kişilere ait olan ve kendisi ile anlaşma imzalamayı tercih etmiş yetkili servislere doğrudan yaptığı ancak bunun, DOĞUŞ OTOMOTİV'in tüm yetkili servislerinin BP ile anlaşma yaptığı anlamına gelmediği belirtilmiş, BP ile DOĞUŞ OTOMOTİV arasında, yukarıda DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından gönderilen bilgi yazısında da değinilen anlaşmaların bulunduğu ifade edilerek anlaşmalara yönelik detaylı bilgi verilmiş,

- BP'nin; çalıştığı tüm yetkili servisler ile rekabet kurallarına uygun anlaşma yaptığı, tüm satış kanalları için geçerli olan tek güncel fiyat listesi üzerinden anlaşmada belirlenen koşullara göre değişen oranlarda yetkili servislere indirim uyguladığı, indirim ek olarak, yetkili servisin ihtiyaçlarına göre karşılıklı olarak belirlenen ticari model kapsamında bedelsiz ürün, peşin satış geliştirme teşvik avansı (nakit yatırım) ve ciro primi modellerini beraber veya ayrı ayrı uyguladığı, yatırım esaslı anlaşma modelinin sektördeki diğer yağ dağıtım firmaları tarafından da uygulandığı ve her bir yetkili servis ile ayrı ayrı dönemlerde ve ayrı sürelerle geçerli olacak şekilde imzalandığı, nakit yatırım anlaşmalarının Kurul'un "Avek" bireysel muafiyet kararı⁶ kapsamında münhasır nitelikte ve süresi en fazla 5 yıl olarak uygulandığı, anılan çalışma şeklinin Kurul'un aynı alanda aldığı diğer kararları ile de uyumlu olduğu⁷, bununla birlikte ilgili anlaşmalarda yer alan münhasırlık kapsamında yetkili servislerden sadece BP'den tedarik yapmalarının istendiği ancak bunun, yetkili servislere gelen son kullanıcının getirebileceği farklı marka/ürün kullanımını engelleyecek nitelikte olmadığı belirtilmiş,
- Ayrıca anlaşmalı yetkili servislerde, anlaşma şartlarına ilave olarak, anlaşmalı yetkili servislerde çalışan servis danışmanları ve servis müdürlerinin CASTROL markalı ürünlerin faydalarını öğrenmelerini ve son kullanıcılara aktarabilmelerini sağlama amacı ile dönemsel tanıtım ve pazarlama kampanyaları uygulandığı, bu kampanyalara katılımın yetkili servislerin tercihine bağlı olduğu ifade edilmiş,
- Araç üreticilerinin, araç motorlarını geliştirirken, aynı zamanda bu motorlarda gerekli performansı sağlayacak madeni yağların standartlarını da belirlediği, araç üreticilerinin bu standartları belirlerken farklı yöntemler kullanabildikleri, her bir araç üreticisinin kendi onay tanımı olması sebebi ile her bir ilgili araç üreticisi markanın yetkili servisine, onlar için üretilmiş olan farklı özelliklerde ürünler tedarik edildiği, bu bağlamda CASTROL ürünlerinin aynı ürün adı altında (CASTROL EDGE Professional) görülmesine rağmen, teknolojik ihtivasına ve araç üreticisi onaylarına göre farklılaşmış olduğu belirtilmiş,
- BP tarafından üretilen veya dağıtımı yapılan motor yağlarının yetkili servislere dağıtımında temel alınan kıstasın araç üreticilerinin kendi araçları için belirlediği teknik onay seviyesi ve özellikleri olduğu, ilk dolumda araç üreticilerinin ek bazı beklentilerinin de olabildiği, bu beklentileri karşılayacak şekilde üretilen ve araç üreticilerinin yetkili servislerine sağlanan "Professional" serisi ürünlerin yalnızca yetkili servislere sunulduğu, söz konusu ürünlerin birçok açıdan yetkili servislerin ihtiyaçlarına yönelik olarak ve optik filtrasyon ve karbon nötr özelliğine sahip şekilde üretildiği, son kullanıcının aracına uygun ürünü seçerken asgaride takip etmesi gereken referansın araç üreticisi onayı olduğu, bu sebeple yetkili servislerden ürün temini yapmayı tercih etmeyecek son kullanıcılar için, CASTROL ürün gamında ilgili araç üreticisi onaylarını karşılayan ancak "Professional" serisi ürünlerde bulunan optik filtrasyon ve karbon nötr özelliğine sahip olmayan ürünlerin de distribütörler aracılığı ile yaygın bir şekilde piyasaya dağıtıldığı ifade edilmiş, anılan farklılığın tüketiciler gözünde anılan ürünler arasındaki tam ikame özelliğini değiştirmediği, Kurul'un Avek ve Shell Madeni Yağ kararlarında da bu hususun tespit edildiği,

⁶ 29.03.2007 tarihli ve 07-29/264-95 sayılı *Avek* Bireysel Muafiyet kararı.

⁷ 29.03.2007 tarihli ve 07-29/262-93 sayılı *Shell Madeni Yağ* kararı.

- Son kullanıcının, servis hizmeti ya da madeni yağ satın almak istediği her satış noktasında (yetkili servis, özel servis, benzin istasyonu, market, yağ dükkânı vb.), Volkswagen veya diğer araç üreticilerince onaylı BP/CASTROL ürünlerine ulaşabildiği, DOĞUŞ OTOMOTİV ile yapılmış olan pazarlama ve tavsiye işbirliği anlaşmalarının, belirli satış kanallarına veya ürünlere yönlendirmeye yönelik olmadığı; Audi, Seat, Volkswagen, Volkswagen Ticari markalı araçlarda üreticinin tercihinin “CASTROL” olduğu konusunda son kullanıcıyı bilinçlendirmeye yönelik olduğu, DOĞUŞ OTOMOTİV ile “Professional” ürünlerin sadece yetkili servislerde satışı konusunda bir anlaşmalarının olmadığı ve DOĞUŞ OTOMOTİV’in de bu yönde bir talebinin bulunmadığı, bu ürünlerin yetkili servislerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olduğu ve bu nedenle BP tarafından doğrudan yetkili servislere satış yapıldığı,
- “Professional” ürünlerini kullanmak isteyen son kullanıcı, yağını kendisi değiştirmek isterse veya yetkili servis dışında bir noktada değişim yaptırmayı tercih ederse, yetkili servisin banko satışından ilgili ürünü alabileceği ve değişim yapabileceği, aynı şekilde “Professional” serisi olmayan bir CASTROL ya da rakip marka ürünü ile yetkili serviste yağ değişimi yapmak isteyen son kullanıcı için de kendilerinin engelleyici bir uygulama veya yönlendirmede bulunmadıkları

ifade edilmiştir.

I.4. Değerlendirme

I.4.1. İddiaların Niteliği

- (13) Dosya konusu başvuruda, AYKAN MOTOR’un, aşağıda özetine yer verilen davranışlarının 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’ne (2005/4 sayılı Tebliğ) aykırı olduğu iddia edilmiştir:
- Başvuru sahibi şirket adına kayıtlı Volkswagen markalı aracın motor yağı değişimi ve bakımı için yetkili servis AYKAN MOTOR’a götürüldüğü sırada müşteri tarafından getirilen ve Volkswagen tarafından onaylanmış vw507 standardını taşıyan Valvoline markalı yağın araca konulmasının AYKAN MOTOR tarafından reddedilmesi,
 - Sadece DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından tavsiye edilen, sadece yetkili servislerde ve yüksek fiyata satılan, CASTROL markalı yağın araca koyulabileceğinin belirtilmesi,
 - Müşteri tarafından getirilen yağın, ısrar neticesinde, “Oluşabilecek sorunlardan firmamız değil, müşterimiz sorumludur” kaydıyla araca konulması,
 - Benzer durumun ağır ticari araçlarda da söz konusu olması ve Scania markalı ağır ticari araçların bakım onarımında Scania LDF 2 ve Scania LDF 3 onaylı 10w40 motor yağı kullanılabileceğinin ve bu yağın sadece yetkili servislerden temin edilebildiğinin belirtilmesi.
- (14) Bu bağlamda başvuruda; DOĞUŞ OTOMOTİV’in distribütörlüğünü yaptığı Volkswagen yetkili servislerinde sadece CASTROL markalı yağların kullanımına izin verildiği, müşteri tarafından bakım onarım işleminde kullanılması için getirilen ve araç üreticisi firmanın belirlediği standartları taşıyan Valvoline markalı yağın kullanımına “oluşacak hasarlardan müşteri sorumludur” kaydıyla izin verildiği, tavsiye edilen yağın piyasadan tedarikinin mümkün olmadığı, bu nedenle fahiş fiyatlarla yetkili servislerde satıldığı, benzer durumun Scania marka ağır ticari araçlar için de geçerli olduğu iddia edilmiştir.

- (15) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi, *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır."* hükmünü haizdir. Bununla birlikte, 2005/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi uyarınca yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının ya da tamir ve bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalar, dikey sınırlamalar içermeleri halinde söz konusu Tebliğ'de düzenlenen koşullara uymak kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.
- (16) Anılan Tebliğ'in 3. maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde göre, motorlu taşıtın kullanımı için gerekli olan yağlar yedek parça olarak kabul edilmektedir. Ayrıca, aynı maddenin (s) bendinde *"bir motorlu aracın montajında kullanılan parçalarla eşdeğer kalitede olduğu varsa mevzuat gereği aranan mecburi standartlara uygunluğunun üreticisi tarafından belgelendirilmesi gereken parçalar"* eşdeğer kalitede yedek parça olarak tanımlanmıştır.
- (17) 2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamalara yer verilmekte ve aynı maddenin (j) bendinde, *"Bir dağıtıcı veya yetkili servisin orijinal yedek parçaları veya eşdeğer kalitedeki yedek parçaları kendi tercih ettiği üçüncü bir teşebbüsten satın almasının ve bunları motorlu araçların bakım ve onarımı için kullanmasının engellenmesi"* hali, bu sınırlamalar arasında sayılmaktadır. Ancak garanti kapsamında yapılan tamir, ücretsiz bakım ve araç geri çağırma işlerinde, motorlu taşıt sağlayıcısı kendisinin sağladığı orijinal parçaların kullanımını zorunlu kılabilir.
- (18) Tebliğ'in anılan maddesi uyarınca, eşdeğer kalitedeki yedek parçaların kullanımının engellenmesi dikey anlaşmaları grup muafiyeti korumasından çıkarmakla birlikte, garanti süresi/kapsamı bu durumun istisnasını oluşturmaktadır. Buna göre garanti kapsamında orijinal parçaların kullanımını zorunlu kılmak mümkündür.
- (19) Benzer şekilde, "2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin Açıklanmasına Dair Kılavuz"un (Kılavuz) 2. sorusunda, alıcı motorlu taşıt onarım sektöründe faaliyet gösteriyorsa ya da bu sektöre mal sağlıyorsa yağ ve boya gibi ürünleri konu alan dikey anlaşmaların 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamına gireceği ve yağ üreticilerinin distribütörleri ile yaptıkları otomotiv yağlarının dağıtımını içeren, distribütörlerin ise servislerle yaptıkları otomotiv yağlarının dağıtımını konu edinen anlaşmaların Tebliğ kapsamında yer alacağı; 62. sorusunda, bir motorlu aracın müşteriye ücret karşılığı sunulan normal bakım ve onarım hizmetleri (örneğin 30,000 km bakımı) söz konusuysa, sağlayıcının kendisi tarafından sağlanan orijinal yedek parçaların kullanılmasını zorunlu tutamayacağı, çünkü bu durumun, yetkili servislerin bakım ve onarım hizmetleri için diğer sağlayıcılardan orijinal ya da eşdeğer kalitede yedek parça temin etme özgürlüklerinin kısıtlanması anlamına geleceği; 78. sorusunda ise, sağlayıcının garantisi, yetkili veya özel servislerin, garanti süresi içerisindeki (ancak garanti kapsamında olmayan) normal bakım ve onarımlar için sağlayıcı tarafından sağlanan orijinal yedek parçaları kullanmasını zorunlu kılsa, bu kısıtlamanın Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde belirtildiği üzere anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanamamasına yol açacağı, ancak söz konusu parçalar nedeniyle herhangi bir arıza olması halinde, böyle bir işlem nedeniyle garantinin sona erip ermeyeceği hususunun genel hükümler çerçevesinde çözülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

- (20) Bu noktada, mevzuat hükümleri dikkate alındığında öncelikle, 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı uygulama yapıldığı iddia edilen bakım onarım işleminin garanti kapsamında bir işlem olup olmadığı incelenmesi gerekmektedir. Garanti kapsamında yapılan ücretsiz bakım onarım işlemleri için taşıt sağlayıcısının sağladığı orijinal yedek parçaların kullanımının zorunlu tutulması mümkündür. Ancak garanti kapsamı dışındaki rutin bakım onarımlarda, eşdeğer parça kullanımının aracı garanti kapsamı dışına çıkartma nedeni olarak kullanılıp kullanılmadığının tespiti gerekmektedir. Bunun için de eşdeğer olduğu iddia edilen ürünün istenilen standartlara uygunluğunun, yedek parça üreticisi tarafından ispat edilip edilmediğinin ve araçlarda belirli marka motor yağı kullanımının zorunlu tutulup tutulmadığının incelenmesi gerekmektedir.

I.4.2. Bakım Onarım İşleminin Garanti Kapsamında Bir İşlem Olup Olmadığı

- (21) Yukarıda da belirtildiği gibi Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde bir dağıtıcı veya yetkili servisin orijinal yedek parçaları veya eşdeğer kalitedeki yedek parçaları kendi tercih ettiği üçüncü bir teşebbüsten satın almasının ve bunları motorlu araçların bakım ve onarımı için kullanmasının engellenemeyeceği belirtilmiştir. Bu durumun tek istisnasını ise garanti kapsamında yapılan tamir, ücretsiz bakım ve araç geri çağırma işleri oluşturmaktadır.
- (22) Teşebbüslerden elde edilen bilgiler doğrultusunda motor yağının araç motorunun korunması ve işlevselliğini uzun zaman koruyabilmesi için önemli olduğu, motor yağlarının motor içindeki hareket eden parçalar ile motora entegre olan sistemlerin yağlanmasında kullanıldığı, motorun soğumasını sağlayarak hassas toleranslı parçalarının ısınmasını engellediği ve hareketli parçaların birbirine sürtünmesi sonucunda oluşan küçük metal parçacıkların yağ filtresine taşınması nedeniyle parçaların çizilmesini ve uzun dönemde motorun hasar görmesini engellediği ayrıca motoru korozyona karşı koruduğu ifade edilmiştir. Bu nedenle belirtilen etkilerin sağlanabilmesi için kullanılan motor yağının belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özellikler araç motorunun tipine göre farklılık göstermekte ve kullanılacak motor yağına ilişkin standartlar araç üreticisi tarafından belirlenmektedir.
- (23) Araçların motor yağı bakımının garanti kapsamında olup olmadığı incelendiğinde motor yağının kullanımı/değiştirilmesi işleminin bizatihi kendisi garanti kapsamındaki bir tamir işlemi değil rutin bir bakım onarım faaliyetidir. Dolayısıyla motor yağının kullanımı/değiştirilmesi işlemi yukarıda belirtilen istisnaya dâhil değildir. Bu nedenle motorlu taşıt sağlayıcısının kendisinin sağladığı orijinal parçaların kullanımını zorunlu kılması mümkün değildir. Aksi halde yapılan anlaşma Tebliğ kapsamında muafiyetten faydalanamayacaktır.

I.4.3. Garanti Kapsamı Dışındaki Bakım Onarımlarda, Eşdeğer Parça Kullanımının Aracı Garanti Kapsamı Dışına Çıkartma Nedeni Olarak Kullanılıp Kullanılmadığı

- (24) Bakım onarım işleminin garanti kapsamında olmaması durumunda bakılması gereken husus garanti kapsamı dışındaki rutin bakım onarımlarda, eşdeğer parça kullanımının aracı garanti kapsamı dışına çıkartma nedeni olarak kullanılıp kullanılmadığıdır. Bu bakımdan incelenmesi gereken iki unsur bulunmaktadır. Bunlardan ilki eşdeğer olduğu iddia edilen ürünün istenilen standartlara uygunluğunun yedek parça üreticisi tarafından ispat edilip edilmediği, diğeri ise motorlu taşıt sağlayıcısının araçlarda belirli marka motor yağı kullanımını zorunlu tutup tutmadığıdır.

I.4.3.1. Eşdeğer Olduğu İddia Edilen Ürünün İstenilen Standartlara Uygunluğunun Yedek Parça Üreticisi Tarafından İspat Edilip Edilmediği

- (25) 2005/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinin (s) bendinde eşdeğer parçanın; "*bir motorlu aracın montajında kullanılan parçalarla eşdeğer kalitede olduğu varsa mevzuat gereği aranan mecburi standartlara uygunluğunun üreticisi tarafından belgelendirilmesi*" gerektiği ifade edilmektedir. Başvuru sahibi, araç bakım onarımında kullanılması için getirdiği Valvoline markalı yağın eşdeğer nitelikte olduğunu iddia etmektedir. Başvuru dilekçesinin ürün bilgilerine ilişkin ekinde, söz konusu motor yağının, Volkswagen tarafından kullanılabilir motor yağları için belirlenen ve 50700VW ile 50400VW kodlarıyla tespit edilen standartları haiz olduğu görülmektedir. Ayrıca DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından gönderilen bilgi yazısının ekinde sunulan ve araç üreticinin belirlediği standartları taşıyan motor yağlarını içeren listede bu ürünün adının bulunduğu görülmektedir. Bu çerçevede, başvuru sahibi tarafından kullanılması istenen motor yağının, üretici tarafından belgelendirilmiş olması nedeniyle eşdeğer yedek parça olarak nitelendirilebileceği anlaşılmaktadır.

I.4.3.2. Araçlarda Belirli Marka Motor Yağı Kullanımının Motorlu Taşıt Sağlayıcısı Tarafından Zorunlu Tutulup Tutulmadığı

- (26) 2005/4 sayılı Tebliğ'de, garanti kapsamı dışındaki bakım ve onarımlarda motorlu araç sağlayıcısının orijinal yedek parça kullanımını zorunlu tutmasının anlaşmayı grup muafiyeti dışına çıkaran bir sınırlama olduğu belirtilmiştir. Başvuru sahibi tarafından; yetkili servisin, müşteri tarafından getirilen eşdeğer kalitede yağ yerine tavsiye edilen orijinal yağ kullanmak istediği iddia edilmiştir. Ancak akabinde, "oluşacak hasarlardan müşteri sorumludur" kaydıyla yağın kullanımına izin verildiği bizzat şikayetçi tarafından dile getirilmiştir.
- (27) İlgili teşebbüslerden elde edilen bilgilere bakıldığında; AYKAN MOTOR tarafından bakım onarımında kullanılacak motor yağı standartlarının araç üreticisi firma tarafından tespit edildiği, bununla birlikte aranan standartları taşıyan motor yağlarının listesinin DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından yetkili servise sunulduğu ifade edilmiştir. DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından sunulan bilgi yazısının ekinde bu listeye yer verilmiştir. Bu liste, CASTROL ve Valvoline markaları ile birlikte araç üreticisi Volkswagen tarafından belirlenen standartları taşıyan (.....) adet motor yağını içermektedir. Dolayısıyla Volkswagen markalı araçlarda kullanılabilir (.....) çeşit eşdeğer kalitede motor yağı olduğu görülmektedir.
- (28) Ayrıca AYKAN MOTOR tarafından, servislerinde herhangi bir yağ markasının kullanılmasına yönelik dayatmanın olmadığı belirtilmiş ve Türkiye'deki Volkswagen yetkili servislerinde başka markalara ait yağların da kullanıldığı ifade edilmiştir. DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından ise, aynı hususlar belirtilmiş ve Türkiye'de hâlihazırda faal olan (.....) adet Volkswagen servisinin (.....)'inde CASTROL dışında farklı marka yağlar kullanıldığını gösteren liste bilgi yazısının ekinde sunulmuştur. Benzer hususlar bilgisine başvuru BP/CASTROL tarafından da ifade edilmiş, BP/CASTROL tarafından, talepte bulunan yetkili servislerle birebir anlaşma imzalandığı ancak bu anlaşmaların tavsiye etme ile sınırlı ve pazarlama amaçlı olduğu vurgulanmıştır.

- (29) Gerek AYKAN MOTOR gerekse de DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından, üreticinin standartlarını taşıyan motor yağlarının kullanımı durumunda aracın garanti kapsamından çıkmayacağı vurgulanmıştır. Buna ek olarak DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından bugüne kadar yetkili servislerde, müşteriler tarafından farklı marka yağ kullanımının talep edildiğini ve bu taleplerin karşılandığını ayrıca ilgili araçlara yönelik garantinin devam ettiğini gösterir iş emirlerinden oluşan belgeler sunulmuştur. Yalnızca 01.01.2015 tarihinden bu yana gerçekleşen (.....) adet işlemi gösterir belgelerden söz konusu işlemlerin yaygın şekilde tüm yetkili servislerde yapıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca ilgili araçların garanti dışına çıkarılmadığına ve garanti kapsamında işlem görmeye devam ettiğine ilişkin olarak sunulan listelerden, tavsiye edilen marka dışında motor yağı kullanılması nedeniyle araçların garanti kapsamı dışına çıkarılmadığı, aksine ilgili araçlara, kimi araçlar için birçok kez olmak üzere, garanti kapsamında işlem yapılmaya devam edildiği görülmektedir.
- (30) BP/CASTROL tarafından da benzer şekilde yetkili servislerle yapılan anlaşmanın sadece CASTROL markalı motor yağlarının müşteriye tavsiye edilmesine ilişkin olduğu ve bu anlaşmanın Volkswagen markalı araçlar bakımından dünya çapında uygulandığı belirtilmiştir. DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından ayrıca, bu uygulamanın Scania markalı araçlar için de geçerli olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Rekabet Kurulunun 28.08.2012 tarihli ve 12-42/1262-413 sayılı kararında da araç üreticilerinin belirli marka motor yağı kullanımını zorunlu tuttıkları iddiası incelenmiş, birçok marka üzerinden yapılan inceleme sonucunda, *“Netice itibarıyla, incelenen teşebbüslerin belirli markanın kullanımını zorunlu tutmadıkları, ancak belirli markaları tavsiye ettikleri ve/veya standartları zorunlu tuttıkları belirlendiğinden, ilgili Tebliğ’e aykırılık bulunmadığı”* yönünde karar verilmiştir. Dolayısıyla tek bir marka motor yağının ya da orijinal marka yağın kullanımının zorunlu tutulduğu iddialarının gerçeklik taşımadığı anlaşılmaktadır.
- (31) Başvuru sahibinin iddiaları ve sunduğu belgelere bakıldığında da müşteri tarafından getirilen eşdeğer kalitede motor yağının, bakım onarım işleminde kullanıldığı dolayısıyla, bu noktada bir zorlamanın olmadığı görülmektedir. Bilgisine başvuru yapılan teşebbüsler tarafından, araç üreticisinin standartlarını karşıladığı sürece eşdeğer kalitede yağın kullanılması nedeniyle garanti süresi içinde oluşacak arızaların, aracı garanti kapsamından çıkarmayacağı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, ilgili yağın kullanımı esnasında şikâyetçi tarafından da ifade edilen “oluşacak hasarlardan müşterimiz sorumludur” kaydı düşülmesinin ise sektörde standart bir uygulama olduğu anlaşılmıştır.
- (32) Bu noktada AYKAN MOTOR ve DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından; müşteri tarafından getirilen motor yağının, kutusunda yazan markaya ait olduğunun tespiti yetkili servis tarafından yapılmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Kılavuzun 78. sorusunda, eşdeğer kalitede yedek parça kullanımı neticesinde arıza oluşması durumunda, bu işlem nedeniyle garantinin sona erip ermeyeceğinin özel hükümler çerçevesinde çözüleceği belirtilmiştir. Dolayısıyla ilgili kayıt bu hüküm çerçevesinde aracın garanti kapsamından çıkması ve ilgili hususun uyuşmazlık konusu olması durumunda yetkili servisin haklarını korumaya yöneliktir. Bu uygulamanın, yalnızca otomotiv sektöründe değil birçok sektörde kullanılabilen bir koruma mekanizması olduğu görülmekte ve bir markaya yönlendirme olarak algılanması mümkün görünmemektedir.
- (33) Bu çerçevede dosya konusu iddialar değerlendirildiğinde, CASTROL marka yağların üretici firma tarafından tavsiye edildiği, Volkswagen yetkili servislerinin BP ile akdettiği anlaşmalar çerçevesinde söz konusu yağların araç sahiplerine tavsiye edildiği, araç sahiplerinin DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından gönderilen listede yer alan muadil yağları da kullanılabileceği, bu konuda araç sahibine CASTROL markalı yağın kullanılması için bir zorunluluk getirilmediği anlaşılmaktadır.

- (34) Sonuç olarak, yedek parça olarak kabul edilen ve bakım onarımda kullanılması istenen motor yağının eşdeğer yedek parça niteliğine sahip olduğu, motor yağının değiştirilmesi işleminin garanti kapsamındaki bir tamir işlemi değil rutin bir bakım onarım faaliyeti olduğu; bu nedenle araç üreticilerinin yetkili servislerinde herhangi bir motor yağı markasının kullanımını zorunlu tutmalarının ve belirtilen marka haricindeki bir madeni yağ kullanması durumunda aracın garanti kapsamının dışına çıkarılmasının Tebliğ hükümleri ile uyumlu olmayacağı, ancak başvuru konusu olay çerçevesinde yapılan incelemede değerlendirmeye alınan teşebbüsün ve yetkili servislerinin belirli bir markanın kullanımını zorunlu tutmadıkları, ancak belirli markaları tavsiye ettikleri ve/veya standartları zorunlu tuttıkları görüldüğünden, 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırılığın söz konusu olmadığı anlaşılmıştır.

I.4.4. Başvuru Sahibinin Diğer İddialarının Değerlendirilmesi

- (35) Başvuruda yer verilen diğer iddialar, yetkili servisin kullanılmasını önerdiği yağın sadece yetkili servislerde bulunduğu ve yüksek fiyatlarla satıldığı, söz konusu niteliklere sahip motor yağlarının Türkiye'deki CASTROL yağ distribütörlerinde, bayilerinde ve diğer yağ satıcılarında bulunmadığı, ilgili firmalarla bu yağları almak için görüşüldüğünde bu yağların BP/CASTROL tarafından sadece yetkili servislere verildiğinin, bu nedenle sadece yetkili servislerden temin edilebileceğinin ifade edildiği, bahsedilen ürünün BP/CASTROL firmasının kendi internet sitesinde dahi bulunmadığı, BP/CASTROL firmasının, DOĞUŞ OTOMOTİV servislerine (tüm yetkili Scania, Audi, Volkswagen, Seat, Skoda vs.) ay içerisinde sattığı ürünler için %(.....) prim verdiği, bunun yanında servislere münferiden yatırım yaptığı ve peşinen nakit bedel ödediği şeklindedir.
- (36) Söz konusu iddialara ilişkin olarak DOĞUŞ OTOMOTİV tarafından, BP'nin anlaşma yapmak suretiyle Volkswagen yetkili servislerine tedarik ettiği madeni yağların, CASTROL tarafından piyasada ayrı kodlar altında satılan madeni yağlar ile aynı olduğu, dolayısıyla söz konusu madeni yağların piyasadaki temininin mümkün olduğu, ayrıca kendileri ile BP arasında (.....) dair sözleşme bulunduğu ifade edilmiştir. Buna ilişkin olarak AYKAN MOTOR tarafından DOĞUŞ OTOMOTİV'in CASTROL ürünlerinin kullanılmasını tavsiye ettiği, ayrıca kendi bünyelerinde BP akaryakıt istasyonu işletmesi de bulunduğundan BP/CASTROL marka motor yağlarının yetkili servis dışında temininin ve kullanımının mümkün olduğu ifade edilmiştir.

- (37) Söz konusu hususlara ilişkin olarak BP/CASTROL tarafından, CASTROL ürünlerinin Türkiye'de dağıtım sisteminin ve DOĞUŞ OTOMOTİV ile aralarındaki ilişkinin tavsiye ve pazarlama anlaşmalarına dayandığı, bu kapsamda kendilerince DOĞUŞ OTOMOTİV'e anlaşmalı olduğu yetkili servislerde CASTROL ürünlerinin tavsiyesi karşılığında satış üzerinden ciro primi verildiği, tüm satış kanalları için geçerli olan tek güncel fiyat listesi üzerinden anlaşmada belirlenen koşullara göre değişen oranlarda yetkili servislerde indirim uygulandığı, CASTROL'ün her bir araç üreticisi için farklı ürünler üreterek her bir araç üreticisinin belirlediği standartları karşılamayı hedeflediği, bu bağlamda CASTROL ürünlerinin aynı ürün adı altında araç üreticisi onaylarına göre farklılaşmış olduğu ve bu ürünlerin tüm satış kanallarına sunulduğu, son kullanıcı tarafından Volkswagen onaylı bir ürünün her bir satış kanalından tedarikinin mümkün olduğu, araç üreticileri tarafından belirlenen standartlara ilaveten, örneğin Volkswagen'in beklentisi olan farklı teknik özelliklerden karbon nötr ve optik filtrasyon özelliğini karşılamak ve yetkili servislerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yetkili servislerde satılmak üzere "Professional" serisi ürünlerin üretildiği ve "Professional" serisi ürünlerin yalnızca yetkili servislerde sunulduğu, son kullanıcının aracına uygun ürünü seçerken asgaride takip etmesi gereken referansın araç üreticisi onayı olduğu, bu sebeple yetkili servislerden ürün temini yapmayı tercih etmeyecek son kullanıcılar için, CASTROL ürün gamında ilgili araç üreticisi onaylarını karşılayan ancak "Professional" serisi ürünlerde bulunan optik filtrasyon ve karbon nötr özelliğine sahip olmayan ürünlerin de distribütörler aracılığı ile yaygın bir şekilde piyasaya dağıtıldığı, anılan farklılığın tüketiciler gözünde anılan ürünler arasındaki tam ikame özelliğini değiştirmedeği, Kurul'un *Avek* ve *Shell Madeni Yağ* kararlarında da bu hususun tespit edildiği ifade edilmiştir.
- (38) Başvuru sahibi tarafından şikâyet edilen seçici dağıtım sisteminin, 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten faydalanamaması için, aktif satış yasağı getirilmesi, son kullanıcıya yapılacak aktif/pasif satışın yasaklanması, miktar kısıtlaması getirilmesi gibi çeşitli hususların varlığı aranmalıdır. Ancak bilgisine başvurulmuş teşebbüslerce, son kullanıcıya satışların serbest olduğu, bununla birlikte seçici dağıtıma konu olan ürünlerin ikame oldukları ve hatta rakip ürünlerin satışının engellenmediği görülmektedir. Buna göre, son kullanıcının, servis hizmeti ya da madeni yağ satın almak istediği her satış noktasında (yetkili servis, özel servis, benzin istasyonu, market, yağ dükkânı vb.), Volkswagen veya diğer araç üreticilerince onaylı BP/CASTROL ürünlerine ulaşabileceği, BP tarafından doğrudan yetkili servislerde satışı yapılan "Professional" ürünlerini kullanmak isteyen son kullanıcının, yağını kendisi değiştirmek isterse veya yetkili servis dışında bir noktada değiştirmeyi tercih ederse, yetkili servisin banko satışından ilgili ürünü alabileceği ve değişim yapabileceği anlaşılmaktadır. Rekabet Kurulunun bahsi geçen kararlarında da yetkili servisler ile diğer satış kanallarında satılan madeni yağların ikame oldukları tespiti yapılmıştır. Bu doğrultuda tüketicinin aynı veya farklı sağlayıcılar tarafından üretilen herhangi bir ürüne erişiminin engellenmediği kanaatine varılmıştır.
- (39) BP/CASTROL'ün DOĞUŞ OTOMOTİV ve DOĞUŞ OTOMOTİV yetkili servisleri ile yaptığı tavsiye anlaşmaları çerçevesinde, DOĞUŞ OTOMOTİV ve yetkili servislerin tavsiye faaliyetleri ve yaptıkları satışlar karşılığında, BP/CASTROL tarafından çeşitli primler ödenmesinin iş hayatının olağan akışında karşılaşılan bir uygulama olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim "Avek" ve "Shell" kararlarında da sağlayıcı tarafından prim desteği verilmesini de içeren dikey anlaşmalara muafiyet tanınmıştır⁸.

⁸ Rekabet Kurulunun 29.03.2007 tarihli ve 07-29/262-93 sayılı *Shell Madeni Yağ* kararının 570. paragrafında: "*Bildirime konu anlaşmalar bakımından da, serviste sunulacak hizmetlerin iyileştirilmesi koşuluyla, anlaşma süresi boyunca kazanılacak primlerin peşin olarak ödenmesi suretiyle servislerde önemli bir finansal destek sağlanması ve bu suretle tüketicilerin daha kaliteli hizmet almalarının sağlanması nedeniyle rekabetçi etkilerin ortaya çıktığı ve anlaşmaların sürelerinin de beş yılı aşmaması halinde bu rekabetçi yararların doğduğu düşünülmektedir...*" ifadesine yer verilmiştir.

- (40) Başvuru konusu iddialara ilişkin yapılan incelemede, BP ile Volkswagen yetkileri servislerin yaptığı anlaşmaların Castrol markalı yağların tavsiyesine ve pazarlama faaliyetlerine ilişkin olduğu, yetkili servislerin sadece Castrol markalı yağ kullanmasına yönelik bir kaydın ya da zorlamanın bulunmadığı, müşterilerin getirdiği yağların garanti süresi içinde ya da dışında olmasına bakılmaksızın yetkili servislerce kullanıldığı, bu noktada tek sınırlamanın getirilen yağın üretici firma tarafından belirlenen standara sahip olması olduğu, müşteri tarafından getirilen yağın kullanılmasının aracın garantisini etkilemediği, ancak getirilen yağın kutusunda belirtilen standardı taşıyıp taşımadığının yetkili servislerde tespitinin mümkün olmaması nedeniyle “oluşacak sorunlardan müşterimiz sorumludur” kaydının konulduğu, bu durumun daha sonraki süreçlerde yetkili servisin yasal haklarının korunmasını sağlamaya yönelik genel bir uygulama olduğu ve tek bir markaya yönlendirme olarak kabul edilemeyeceği, ayrıca (.....) BP ile anlaşmalı olmakla birlikte başka yağ markaları ile anlaşması bulunan Volkswagen yetkili servislerinin de bulunduğu, ilgili teşebbüslerden elde edilen bilgi ve belgelerden görülmüştür. Başvuruda ileri sürülen diğer iddialar incelendiğinde; BP'nin yaptığı anlaşmalarda uyguladığı prim sisteminin rekabeti sınırlayıcı olmadığı, tavsiye edilen yağ markasının sadece yetkili servislerde bulunduğu iddiasının da gerçeği yansıtmadığı, zira yetkili servisler sunulan özelleştirilmiş birtakım yağlar olduğu ancak bunların kullanımının zorunlu olmadığı, aynı markanın ilgili araç üreticisinin standartlarını taşıyan başka yağlarının da bulunduğu ve bu yağların başka yerlerden temininin mümkün olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede iddia konusu uygulamalar bakımından 4054 sayılı Kanuna ve 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (41) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.